

AGA TÄHEKEST LOEN MA MÕNUGA!

ERIPAKKUMINE VAID SEPTEMBRIS

Aastatellimus telefoni teel:
617 7717, märgusõna
JÄLLE KOOLI

<http://www.tellimine.ee/jallekooli18>

Eesti ja Ameerika kooli võrdlus abiõpetaja kogemuse põhjal

ALLISON VAS
Tallinna Euroopa kooli klassiõpetaja

Eesti – postsovetlik riik, muljetavaldavad tulemused PISA testis ja Skype'i sünnikoht. Need olid vähesed faktid, mida ma selle väikese Balti riigi kohta teadsin, kui otsustasin aasta tagasi siia kolida. Ülikoolikraadiga alghariduses ja maailma avastamise kirgega plaanisin alustada õpetajakarjääri ebatraditsioonilisemalt kui enamik USA klassiõpetajaid.

Oma esimesed teadmised ja kogemused õpetajaks olemisest omandasin haridustudengi ja üliõpilasest õpetajana Connecticuti osariigis Danburys – samas piirkonnas, kus olin ise koolis käinud. Enne lõplikult USA koolis tööleasumist tahtsin aga proovida õppida ja õpetada välismaal, mõnes muus haridussüsteemis.

Fulbrighti programmi kaudu määrati mind Tallinnasse sihtasutusse Innove. Järgnevad üheksa kuud töötasin Innove rahvusvahelise koostöö keskuses, olles abiks tõlketöodes, rahvusvaheliste haridusdelegatsioonide vastuvõtmises ning õpetades töötajatele inglise keelt. Küllastasin mitmeid Eesti kooli ning töötasin abiõpetajana Tallinna Euroopa Koolis ja Tallinna Mustamäe humanitaargümnaasiumis. Selle aja jooksul vaatlesin ja võrdlesin kahte haridussüsteemi.

EESTI ÕPILASED JA ÕPETAJAD ON ISEISEISVAMAD

Kuigi see tundub ilmselge, oli üks mu kõige kindlaimad järeldusi, et ükskõik millises riigis – õpilased räägivad ikka pigem sõprade või telefoniga, kui teevad tunnis kaasa. Samuti leidsin, et õpilased seisavad olenemata asukohast silmitsi sarnaste muredega. Nad tahavad koolis hästi toime tulla, kuid neil on konflikte õpetajate ja sõpradega, paljud vanemate klasside õpilased töötavad õhtuti või nädalavahetustel ning on mures oma tuleviku pärast.

Käitumise poolest tunduvad Tallinna õpilased iseseisvamad kui Connecticuti omad. Nad lähevad ise kooli ja koolist koju isegi algklassides. Connecticuti õpilased viiakse koolibussiga kodutänavalt kooli ja tagasi või sõidutavad vanemad neid autoga. Eesti õpilased tunduvad küpsemad ja vastutustundlikumad. Keegi ei pane algklassiõpilasi ritta ega kõnni nendega mööda koridori. Õpilased teavad, millist käitumist neilt oodatatakse, ja tavaliselt ka vastavad ootustele.

USA-s jälgitakse käitumist pidevalt – algklassiõpilasi pole lubatud hetkekski ükski jätta. Arvan, et Eestis pakutav iseseisvus arendab lastes enesesusaldust ja probleemide lahendamise oskust.

Õpetajadki tunduvad mulle Eestis autonoomsemad kui USA-s. Eesti on keh-

testanud riikliku õppekava, mille järgimist kontrollitakse riiklike tasemetööde ja eksamitega. Kuni õpilaste teadmised vastavad õppekavale, saavad direktorid ja õpetajad suhteliselt vabalt valida meelepärasteid õppematerjale ja õpetamisviise.

USA-s määrab koolipiirkond ära õppekavavalikud ja osariigid korraldavad iga-aastaseid standardiseeritud teste, mis muudavad õpetaja sõltuvaks. Õpetajatel pole võimalik valida, mida ja kuidas nad õpetavad.

Teistsuguse kultuurilise mõtteviisi tõttu keskenduvad USA koolid rohkem testimisele kui õppeprotsessile – õpetamise eesmärk on saavutada eeldatavad skoorid. Eestis on rõhuasetus õppimisel, testimine lisandub sellele vaid tõendamaks, et õpilased saavad võrdselt hea hariduse.

USA KOOLITUNNID ON MITMEKÜLGSEMAD

Samas tundub mulle, et USA õpetajad on koolitundide koostamisel loovamad. Minu senise kogemuse põhjal järgib osa Eesti õpetajaid kohati ehk liialt palju kokkulepitud rutiini: ridadesse seatud koolipingid, õpikutest õpetamine ja õpilastele töövihikutest ülesannete lahendamine.

USA-s nõutakse rohkem diferentseerimist. Õpikeskkonnad tuleb luua õpilaste vajadustele vastavaks.

Algkooli klassiruumid on kujundatud nii, et neis oleks alad, mis soodustavad teatavat tüüpi õppimist – näiteks lugemisnurk, matemaatikakeskus või ala ühiste aruteluringide jaoks. Õpetajad töötavad välja mitmekülgeid koolitunde, mis võimaldavad õpilastel klassiruumis ringi liikuda, tehnoloogiat kasutada, koostööpõhist rühmatööd rakendada ja kriitilise mõtlemise oskusi arendada.

Oluline on teha kaasa – tunni tegevus peab olema mitmekesine, et kõita õpilaste tähelepanu. Kuna õpetajal tuleb õpetamist pidevalt mitmekesistada, peab tal jätkuma rohkesti loovat mõtlemist.

KAKS TEHNOLOOGIARIIKI

Mõlemad riigid on väga vilunud tehnoloogia õppeprotsessi kaasajad, kuid seda tehakse erineval viisil. Üldiselt on Eestis digitaalselt arenenud, tulevikule mõtleb ühiskond. See on ilmne koolides, kus juba algklassides pakutakse näiteks robotika- ja programmeerimistunde, et õpetada lapsi olema pigem looja kui tarbija.

Ka USA integreerib tehnoloogiat kooli juba varasest east, kuid enamasti õpetatakse lapsi kasutama seda kui olemasolevat vahendit, mis õpingutele kaasa aitab, mitte tehnoloogia projekteerimisse ja kohandamisse ise panustama. Connecticuti klassiruumides on tavaline näha õpilasi uurimistöö tegemiseks või digitaalse esitluse loomiseks töötamas iPadil.

Eesti on uhke oma kahe koolides kasutatava elektroonilise programmi, eKooli ja Stuudiumi üle. Need digitaalsed platvormid võimaldavad õpetajatel postitada kodutöid, jagada kommentaare, hindeid ja muud. Need on muga-

EESTI ÕPILASED TUNDUVAD KÜPSEMAD JA VASTUTUSTUNDLIKUMAD KUI AMEERIKA OMAD.

vad avatud suhtlemise vahendid, kuhu pääsevad ligi nii vanemad kui ka õpilased. Ka USA-s on samalaadsed digitaalsed platvormid muutumas vanemate, õpilaste ja õpetajate üldlevinud sidepindamiseks, kuid platvormi valik varieerub kooliti.

EESTI TÄHTSUSTAB KEELEÕPET JA GLOBAALSUST

Kahe vaatlusaluse haridussüsteemi kõige silmapaistvam erinevus on minu jaoks see, et Eestis tähtsustatakse mitmekeelsust ja õpilase globaalse maailmavaate olulisust, USA-s mitte. Olin väga üllatunud, kui sain teada, et enamik Eesti õpilasi oskab keskkooli lõpetades kolme kuni viit keelt.

Eesti riikliku õppekava järgi peavad kõik õpilased õppima eesti keelt ja hakkama kolmandas klassis ka inglise keelt õppima. Põhikooli jooksul lisandub kolmas, enamasti õpilase enda valitud keel. Kõige populaarsemad tunduvad olevat vene, saksa, soome ja prantsuse keel. Keskkoolis saavad õpilased lisaks juba õpitavatele keeltele valida veel ühe keele.

Tallinna Mustamäe humanitaargümnaasiumis olid mu keskkooliõpilased kasvanud vene emakeelega kodudes ning aastaid õppinud eesti ja inglise keelt. Nad õppisid ka saksa keelt, kuigi neile meeldis öelda, et nad ei oska seda. Sellist olukorda peetakse üsna normaalseks – mitmes keeles kõnelemine ei ole Eestis midagi erilist.

USA-s peetakse sind juba kakskeelseks suhteliselt andekaks. Kahjuks mõistavad vähesed õpilased mitme keele rääkimise väärtust. Võõrkeeli peetakse pelgalt ülikooli sisseastumise eeltingimuseks, mitte võtmeks globaalsesse ühiskonda. USA-l on selles vallas veel pikk tee minna.

MAAILM ON LIIGA SUUR, ET PIIRDUDA ÜKSNES OMA PRAEGUSTE MÕTTEVIISIDEGA

Ma ei oska öelda, kas ühe riigi lähene mine on parem kui teisel. 1,3-miljonilise rahvaarvuga Eestis on riiklikku õppekava rakendada ja jälgida kindlasti lihtsam kui suurriigis. Ainuüksi Connecticutis elab üle 3,5 miljoni inimese. Kui arvestada USA rahvaarvuks 326 miljonit elanikku, pole ime, et riiklikku õppekava oleks väga keeruline ellu rakendada.

Mõlema riigi haridussüsteemil on oma tugevused ja kindlasti on nii mõndagi teineteiselt õppida. Eestis veedetud aja jooksul õhutasin ma oma tundides eristumist ja loovust. Ma jagasin kaasamistegevusi ja tunniideid, mis olid õppekavaga seotud, kuid ulatusid väljapoole õpikute piire. Kui ma kunagi USA kooli naasen, loodan seal levida austust, mida Eestis tuntakse keeleõppe ja globaalprobleemidest teadlik olemise vastu.

Kui välja tuua midagi, mida ma õppisin Eestis ja eriti Innove rahvusvahelise koostöö keskuses, siis seda, et maailm on liiga suur piirdumaks üksnes oma praeguste piiride ja mõtteviisidega – parim võimalus õppida ja areneda on teha koostööd. Ideede ja kogemuste vahetamisel näeme uusi vaatenurki, puutume kokku teistsuguste tavade ja kommetega ning muutume seeläbi paremaks ja targemaks.

Käesolevas artiklis väljendatud mõtted ja seisukohad ei pruugi kajastada USA riigidepartemangu, rahvusvahelise hariduse instituudi või Fulbrighti programmi seisukohti.

HEA LAPS

**Koolialguse puhul
Hea Lapse aastatellimus
10€!**

www.tellimine.ee/hlaps-taaskooli
Tellimine telefoni teel 6177717
märgusõnaga TAAS KOOLI.